

ALGEMEEN HANDELSBLAD

voor Nederlandsch-Indië

SEMARANG, DINSDAG, 9 JULI 1935.

Abonnement f 5.25 per kwartaal

Abonnement met „Weekeind“

f 7.50 per kwartaal

Advertentie volgens tarief.

TWAALFDE JAARG. No. 201. (187)

DIT NUMMER BESTAAT UIT
DRIE BLADEN

DE N. S. B.

Een 65-jarige geïnstalleerd.

Om het geld

West-Java-redacteur schrijft

Deze had in een der drie groepen waaruit de kring Bandoeng der N. S. B. bestaat, de gebruikelijke indeling plaats van een aantal adspicelieden.

Een bijzonderheid is wel, dat zich dit onder de geïnstalleerden een.....jarige bevond. Het was de heer P. Streithorst, een Indo-Europeaan, die eed van trouw enz. op het vaandel zede.

De heer S. een vurig N. S. B.-er, zal moeten wij, wel zoo ongeveer de oudaan aan politiek doende, inwoner van Indië zijn.....

heeft zich den laatsten tijd eenig

icht gegroepeerd omtrent de N. S.

Indië in verband met de fondsen.

over men als kleine partij de be-

king schijnt te hebben. Dit ge-

is opnieuw en fel losgebroken in

and met de luchtreis van den alge-

en leider, ir. A. A. Mussert, en de

ingsverslagen van den Volksraad

n, dat ook een deel van het Her-

arkcollege zich geroept heeft ge-

op dit gerucht in te gaan.

lijkheid en voorlichtingsplicht ge-

en ons, evenzoo te doen.

en dient dan te constateeren, dat

er verwonderlijkste elementen van

S. B. is de wijze, waarop zij haar

weet te bezien en te doordrin-

van de volkomen bereidheid tot het

en van offers in tijd en geld aan

rtij. Het is inderdaad merkwaar-

hoe personen, die, tijdens hun lid-

schap eener andere partij, zich be-

en tot het betalen der contributie

te bezoeken eener vergadering eens

aar, in en door de N. S. B. ge-

t werden tot zeer actief en intens

even, het zich geheel ter beschik-

stellen van de beweging en haar

ten en het in den zak tasten, in-

dat noodig is.

is het „geheim“ van de N. S. B.

laarlijk niet wordt begrepen

us het aanzijn geeft aan zonder-

geruchten en veronderstellingen.

dezelfde wijze dient ook verklaard

rden, dat en waarom de reis van

ssert aan de eigenlijke N. S. B.

DE KRAKATAU

Sterk verhoogde werking

Zaterdagavond om half 12 werd te Bandoeng van den wedana te Anjer telefonisch bericht ontvangen, dat hij een hevigen knal had gehoord en een vuurzuil boven den Krakatau had geconstateerd, van naar schatting 1000 meter hoogte, terwijl boven die vuurzuil tal van elektrische ontladingen plaats hadden. Veel eruptie-materiaal werd door den vulkaan uitgeworpen, meldt de „Java-Bode“.

Tegen hetzelfde uur begaf de resident van Bantam zich naar den pasangrahan te Pasoeran, waar een observatiepost van den vulcanologischen dienst is opgesteld. Ook hij nam om de twee minuten sterke erupties waar, welke 15 tot 30 seconden duurden, met veel vuurstralen. Deze hoog opgeworpen vuurmassa's waren, volgens dr. Stehn, vermoedelijk afkomstig van gloeiende blokken en bommen. De resident bleef te Pasoeran tot omstreeks 1 uur, toen de erupties zwakker werden.

Om drie uur namen zij echter weder geweldig toe en tegen 1 uur werden te Pasoeran en Anjer voortdurend hevige knallen en sterk gerommel gehoord.

De hoofdinspecteur van Scheepvaart kreeg van de „Oemblin“ bericht, dat een eruptie was gezien van ongeveer 3.000 meter hoogte. De Krakatau wierp veel zand en asch uit, zoodat in westelijke richting alle zicht onmogelijk was.

Een telegram van den resident van de Lampongs meldt nog, dat Zondag te Telok Betong voortdurend aschregens vielen, welke des middags in hevigheid toenamen, zoodat elk uitzicht op den Krakatau onmogelijk werd. De veerboot der K.P.M. is Zondagavond niet van Oosthaven naar Merak vertrokken.

Wij vernemen nog, dat de kustwacht zoowel op de Java- als de Sumatrakust is gewaarschuwd om bij eventueel opkomende vloedgolven onmiddellijk met de tong-tong system te kunnen slaan.

Dr. Stehn deelde ons desgevraagd mede, dat door de groote uitwerping van allerlei substanties beneden uithollingen kunnen ontstaan als anderszins, waardoor instoringen kunnen volgen van het kratermassief. Hieruit kunnen uiteraard hevige vloedgolven voortvloeden.

RECHTSPOSITIE DER CHINEEZEN

Incidentele maatregelen weinig gewenscht

De regering heeft uitvoerig geantwoord op de vraag van het lid van den Volksraad den heer K. a. n over de rechtspositie der Chinese volksgroepen, waarbij hij vooral wilde vernemen of de regering in beginsel bereid is, incidentele maatregelen te treffen tot verbetering der rechtspositie en welke voorzieningen naar het oordeel der regering daartoe in de eerste plaats in aanmerking komen.

De rechtspositie der Chinese bevolkingsgroepen hier te lande, zoo bevoegt de Regeering, wijkt nog slechts op enkele punten van die der Europeanen af. Behoudens enkele uitzonderingen is het burgerlijk en handels recht en het burgerlijk procesrecht voor de Chinezen hetzelfde als voor de Europeanen, terwijl het strafrecht en de rechtspleging voor het landgerecht voor alle bevolkingsgroepen gelijk zijn.

Het verdere strafprocesrecht vertoont nog verschillende bepalingen voor de Chinezen (en de andere Vreemde Oosterlingen en de Inlanders) enerzijds en de Europeanen anderzijds.

De Regeering streeft intusschen naar een zooveel mogelijk gelijkwaardige rechtsbedeeling voor alle bevolkingsgroepen. Een belangrijke stap in deze richting is gedaan door de vaststelling van de ordonnantie van 14 September 1934 houdende herziening van de bepalingen op de summere procedure bij de landraden op Java en Madoera, in werking getreden op 1 Januari. In dezelfde richting gaan de voorstellen, overgelegd bij het „Eerste bijzonder verslag van de Commissie voor de herzie-

INDIË'S EERSTE WIT-AARDEFABRIEK.

Zaterdag feestelijk te Ngandang geopend.

In tegenwoordigheid van talrijke autoriteiten.

Indië's eerste wit-aarde-fabriek werd Zaterdag jl. feestelijk te Ngandang geopend. Ngandang is een onbeduidend plaatsje, het ligt vrijwel op de grens van Midden-Java en Oost-Java, aan den kant van Midden-Java en niet ver van de Noordkust aan een weg van Djatirogo naar Lasem.

Zaterdag stond dit plaatsje echter in het brandpunt van veler belangstelling. vele vooraanstaanden uit geheel Java hebben zich naar het plaatsje begeven, omdat de eerste wit-aarde-fabriek in Indië er geopend werd, een fabriek van de Nicki, hetgeen beteekent N. V. Nederlandsch-Indische Chamotte- en Klei-industrie.

De Nicki had voor de opening van deze nieuwe fabriek reeds twee fabrieken, een te Sepandjang en een te Ngandang. Deze laatste is thans, naast het produceeren van vuurvaste stenen, wat zij al deed, ingesteld op wit-aardewerk.

Tot dusverre werd de markt hier overstroemd door Japan's wit-aardewerk, dat goedkoop en slecht is. De bedoeling van deze nieuwe Nicki-fabriek nu is om wit-aardewerk te produceeren, dat in prijs tegen het Japansche goed kan concurreren en dat het in kwaliteit overtreft. De grondstoffen voor het wit-aardewerk worden in Indië zelf gevonden. Op het oogblik maakt de fabriek te Ngandang misschien een procent van wat op de Indische markt komt. Deze productie zal belangrijk opgevoerd worden. Het „S.H.“ vernam, dat plannen voor een geheel nieuwe fabriek reeds gereed zijn, alleen de plaats, waar die fabriek zal komen, is nog geheim.

De opening, welke gepaard ging met feestelijkheden en plechtigheden, had om elf uur des ochtends plaats. De fabriek was voor deze gelegenheid feestelijk versierd, overal waaiden vlaggen. In de fabriek zelf was een schat van bloemen bijeengebracht.

Onder de aanwezigen, die de opening bijwoonden, merkten wij o.m. op den resident uit Pati, den heer Palte, den ass. res. uit Rembang, den heer Pas, het hoofd van de afd. Nijverheid van het departement van Econ. Zaken, den heer Sitsen, voorts tal van vertegenwoordigers van de industrie, den handel, het verkeer, zoodat de staf van medewerkers van den heer van den Hamer, directeur van de Nicki.

Reeds spoedig verzamelden de aanwezigen zich om de redevoeringen aan te hooren, die de officiele opening voorafgingen. Wij zouden te ver gaan, indien wij alle gesproken woorden weergaven. De warme hulde voor den heer Van den Hamer, hulde voor dezen pioniersarbeid, kwam immers uiteraard in elke rede tot uiting.

Het eerst sprak de heer G. J. Oppel, agent der N. I. Handelsbank te Soerabaja en president-commissaris der Nicki. Hij memoreerde, dat de Nicki ups and downs gekend heeft, maar dat de downs hopelijk en waarschijnlijk tot het verleden behooren. In dit verband wees hij op de nuttige samenwerking met de Chamotte-unie in Geldermalsen.

Resident Palte deelde mede, dat de Gouverneur tot zijn spijt niet kon komen en dat ook de Regent, wegens benijdenis van zijn zoonje, verhinderd was. De Gouverneur had spr. inmiddels opgedragen zijn gelukwenschen over te brengen. De heer Palte wees vooral op het belang, dat de nieuwe fabriek voor deze streek heeft en voor de bedrijvigheid daar.

De heer Sitsen sprak namens den directeur van Econ. Zaken. Spr. wees op de nauwe samenwerking tusschen de Nicki en het departement. Vervolgens was het woord aan den heer Van den Hamer om de sprekers te beantwoorden en te bedanken voor de betoonde belangstelling en de woorden van waardeering. Hierna knipte mev. van den Hamer het lint door en de opening was een feit.

Van den gebruikelijken rondgang werd door een ieder gebruik gemaakt, waar-

BEVORDERING VOLKSWELVAART

Belangrijke Conferentie Bandjarnegara

Onze red. te Djokja meldt:

Vrijdag jl. werd in de kaboepten te Bandjarnegara, onder voorzitterschap van den regent en na de gewone bestuursconferentie, de reeds door ons aangekondigde bespreking gehouden voor het zoeken van middelen en wegen om in genoemd regentschap te geraken tot het stimuleeren van de volkswelvaart, welke hierom van zoo overwegend belang moet worden geacht, omdat de geheele situatie van den landbouw in de residentie Banjoemas momenteel opnieuw groote zorgen voor de naaste toekomst baart.

Zooals wij reeds mededeelden werden deze besprekingen bijgewoond door den assistent-resident van Bandjarnegara, alle wedonos en assistent-wedonos en bovendien door de leiders van alle gouvernementendiensten, zooals landbouwconsulent, vee-arts, opperhouthvester, gouvernements-arts, vertegenwoordiger van het volkscredietwezen, leider van de veldpolitie.

Tevens kon kennis genomen worden van een expositie van verschillende voorwerpen, vervaardigd uit het plaatselijk verkregen Bermal-marmer, waarvan wij afzonderlijk het een en ander kunnen mededeelen.

In zijn openingswoord verklaarde Bandjarnegara's regent, dat de hoofdtak van het Binnenlandsch Bestuur thans vooral gelegen is in het peilen van de draagkracht en het vermogen van de desa voor het opnemen van nieuwe denkbeelden, welke taak ook aan de andere gouvernementendiensten gesteld kan worden.

Wat het B. B. aangaat, men heeft het verweten, dat het zich bijna uitsluitend bepaalt tot den politieeleen arbeid en het innen van belasting. De buitenwereld ziet uitsluitend dit als een resultaat van het bestuurs-optreden, doch bemerkt de andere werkzaamheden niet. Het verwijt is daarom ook allermintst gegrond.

Het doel van deze bijeenkomst was om te gersken tot een innige samenwerking tusschen de leiders van de verschillende gouvernementendiensten, zonder echter daarvoor tot een bepaalde organisatie te komen. Wel stelt men zich voor geregeld samenkomsten te houden.

Tot een navolging van het in het gewest Djokjakarta gegeven voorbeeld met de organisatie Among Krido, is men in Bandjarnegara dus niet begonnen, hoewel het doel hetzelfde is en de werkzaamheid van de Djokjasche vereeniging ook daar als leidraad zal dienen.

Hoe geheel anders men zich in Bandjarnegara de werkwijze wel denkt moge blijken uit de omstandigheid, dat de regent aldaar er eveneens in geslaagd is om een vertegenwoordiger van een bankinstelling te Batavia en die van een groote Semarangse importfirma bereid te vinden een volgende, spoedig te houden bespreking bij te wonen, waarop dan voornamelijk ter sprake zullen worden gebracht de credietverstrekking en de mogelijkheden van den afzet van bepaalde producten.

Uit al deze van zoo verschillenden kant verstrekte gegevens, welke als het geheele productie-apparaat bestrijken vanaf de voortbrenging via de voor-

DE GESCHOTEN RHINOCEROS.

Onder den rook van Palembang.

Telegrafisch werd vernomen van het schieten van een Sumatraanschen rhinoceros onder den rook van Palembang. Omtrent dit te voren voor onmogelijk gehouden feit vertelt het Nwsbl. van Pal. allerlei bijzonderheden waaraan wij het volgende ontleenen:

Zondagmiddag was korporaal Sumual op jacht naar babi's in de nabijheid van het miitair schietterrein. De djaga aldaar beweerde, dat er den laatsten tijd hardnekkige geruchten opdoken als zou er een rhinoceros in de omgeving rondzwerven, hij had hemzelf in den loop van den dag op het schietterrein gezien. De korporaal haalde ongelooftig de schouders op en ging op zoek naar een toekomstig malsch boutje van een babi.

Na eenigen tijd naar sporen gezocht te hebben, werd zijn aandacht getrokken door het lawaai dat in een naburige kampong werd gemaakt. Op informatie uitgaande, bleek toen dat een of ander bij de bevolking onbekend beest een grobak geattakeerd had; de Inlanders verdiedigen zich met speren tegen den geweldenaar met als eenig resultaat dat het dier gewond werd en door die wonden tot razernij kwam. Onze jager had zich intusschen in de richting van de plaats des onheils begeven en kwam toen nog vrij onverwacht vis à vis te staan met een met bekwamen spoed op hem toe waggelenden rhinoceros. Goede raad was duur. Een oud Beaumont geweer, looden kogels, wat te doen? De beenen nemen of het beest bestoken met de laatste zes kogels, die misschien geen uitwerking zouden hebben? Veel keus was er echter niet, want om nog op den loop te gaan, daarvoor was de afstand tot het massale beest reeds te klein geworden. Aanleggen op het schouderblad was het werk van een oogenblik en gelukkig, het eerste schot was een treffer, want anders waren de gevolgen niet te overzien geweest. Het dier werd in zijn meedoogenloozen vaart gestuif en begon rond zijn eigen as te tollen. (Later bleek dat het schot langs het schouderblad tot in het hart was gedrongen, waar het was blijven steken). De vijf laatste kogels werden afgevuurd in de hoop, dat deze een einde aan het levende gevaarte zouden maken. Nadat het laatste schot was gelost, een moment van groote spanning: Was het voldoende of zou het beest z'n vernielend werk voortzetten?

Nadat men van de eerste emotie bekoemen was, werd het slachtoffer nader bekeken, waarbij toen bleek dat men met een Sumatraansche tweehoornige rhinoceros te doen had. Onze korporaal toog naar Palembang om hulp voor transport te halen. Dit had veel voeten in de aarde, want niemand wilde gelooven, dat onder den rook van Palembang — de juiste plaats is bij de nieuwe pijpleiding van de B. P. M. tusschen het schietterrein en Talang Djawa — een neushoorn geschoten was. Na eenig over en weer gepraat, gingen enkele „kontjós“ mee met de belofte dat als onze jager de „zaak“ in de maling genomen had hij dan nog niet gelukkig zou zijn. Maar zij werden overtuigd toen zij bij het doode bewijs aankwamen. Met vereende krachten werd toen het cadaver naar de benteng getransporteerd, alwaar de diverse deelen, zooals hoorns, ingewanden, bloed en dergelijke aan Chinezen die dit voor het maken van obat gebruiken, verkocht werden. Waar het een wijfje was, werd er maar zeer weinig voor betaald, de totale opbrengst zal circa f 60 bedragen; was het een mannetje geweest, dan zou er zeker aanmerkelijk veel meer voor gegeven zijn.

zijn vertegenwoordigers om een tweede conferentie bij te wonen, maar ook de aanwezigheid op die eerste conferentie van den secretaris van het hoofdbestuur der Indische Maatschappij voor werkverschaffing te Batavia, ir. Mangelaar Meertens